

terne en saadan Indrømmelse indenfor visse Grændser, paa visse Betingelser, saa ligger det nærmest at sige: Saa lad os nu først see, om dette Forsøg kommer til sit Maal, og lad os see, om det lykkes paa denne Maade at tilvelebringe en Tilstand, der kan forløse de Mange, hos hvem Forslaget har vakt Betænkelighed, for at vi derefter og som Fortsættelse, levede af det derved Erfarede, kunne stride til det Næste. Det forekommer mig, at der er Noget, som man i Modsætning til denne Erfaringens Bei pleier at kalde Doctrin, og jeg kunde fristes til at synes, at det er lidt doctrinært, man kommer til det foreliggende Lovforslag, naar man saaledes fra Forberedelserne til en enkelt Foranstaltning, under særlige Forhold, paa særlige Vilkaar, paa eengang vil gjøre det store Skridt til en almindelig Regel og Grundfættning, der skal gaae over en stor Strækning og tildeels ganske andre Forhold.

Vil man imidlertid gaae den Bei, nærmest altsaa hvæle ved Begreberne som saadanne og udvikle dem uden at oppebie de særlige Erfaringer, der snart i det Mindre forud kunde gjøres paa vor egen Grund, — men forhøventlig dog ialtsald tillige i Henhold til de Erfaringer, som atten Aarhundreder, ja vel flere Aartusinder have givet os isorveien, — saa vil jeg tillade mig at bede om, at man vil tage Ordet „Valg“ under alvorlig Overveelse. Ordet Valg betegner nemlig i mine Tanker — naar Talen er om derved at overdrage et Hverv eller et Embede, — en Afgjørelsesmaade, der baade kan være den nemmeste og derhos den meest intetsigende, og tværtimod kan være høist betydningsfuld, vigtig og kostelig. Men just derfor maa der gjøres Forsjæl. Skal der vælges til et Hverv, hvortil Hveranden af Valgerne er nogenlunde tilstrækkelig dygtig; skal der vælges til et Hverv, som varer temmelig kort, et halvt eller høist eet Aar, hvorefter der saastiftes; skal der vælges til en Gjærning og Bestilling, der har den Art, at naar den bestyres ret, saa er det umiddelbart fordelagtigt baade for de Valgende og for ham, der udfører Hvervet: ja, saa lad os gaae til den Valgmaade, hvilken vist ogsaa det høie Thing da vil bifalde, til den simpleste af dem alle, hvor man søger umiddelbart at lade alle Ved-

kommande stemme og derefter, — selv om der kun er een eneste Stemmes Overtaal, selv om Stemmerne s. Ex. komme til at staae som 51 imod 50 — dermed at lade Sagen være særdiv. Thi Opgaven, hvortil der vælges, er til at overse, og er forstandigen overseet af næsten alle Valgerne; feiles der, gjælder det kun et heelt eller et halvt Aar; og hvad der skal udrettes, er Noget, hvor man kan gjøre Regning paa, at ligesom den Valgte rimeligvis vil være dygtig nok dertil, saaledes vil han, da det jo umiddelbart løner sig ogsaa for ham, som for Valgerne, sandsynligvis gjøre sit Bedste. Men naar der er Tale om Valg her, da er det, saaledes som det rigtigheden og mægtigen er blevet erindret af de ærede Rigsdagsmænd for Thisted Amts 4de Valgkreds (Schjöring) og for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (Casse), en heel anden Sag. Der handles her om et Valg af overvættens stor Vigtighed: et Valg derhos for det Første, der angaaer en Dygtighed og Begavelse, som man ingenlunde kan forudsætte, at Menighedens Medlemmer saaledes umiddelbart have en klar og sikker Bedømmelse af; et Valg dernæst, som gaaer ud paa, ikke at forsynne Menighederne med Præster for et halvt Aar men for en lang Tid — vi ere jo enige i at stræbe efter, at Præstens Stilling skal være temmelig varig, lad os sætte Skiftet for enhver Præst gennemsnitlig til en Tid af mellem 15—20 Aar; og et Valg endelig, som gaaer ud paa at staffe en Mand, hvis Færd og Virken ikke er umiddelbar og ligefrem fordelagtig eller behagelig baade for ham og for Alle. Der søges ikke nærmest en Mand, som man kan have Fornøielse af — det er ikke Hensigten og kan ikke være Nogens Hensigt, der alvorligt gaaer til et saadant Valg, — men vel derimod en Mand, der kan støtte Alvoeren og det Gode og det Sande hos os mod Lyst og Begjærighed, mod Leisindighed og det Falske i os, en Mand, der som en sand Ordets Tjener kan og vil med dette underlige Ord staae ved vor Side som vor gode Engel og hviffe os Noget til, der kan standse os paa Veien — hvilket naturligtvis ikke altid bliver paastjønnet, ligesaa lidt som vi forøvrigt altid paastjønne vore gode Engle. Naar da Talen er om at foretage en